

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Kültürel Mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması adına ulusal ve uluslararası düzeyde önemli adımlar atıyor...

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürü **OKAN İBİŞ** ile Somut Olmayan Kültürel Miras çalışmalarını konuştuk...

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürü olarak 2014 yılından bu yana görev yapan Okan İbiş ile Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü'nün kültürel değerleri araştıran, koruyan, geliştiren ve tanıtan, yetkin ve kaliteli işgücünün yetiştirilmesini sağlayan, yenilikçi, yönlendirici vizyonu hakkında konuştuk.

Toplumumuzda kültürel bilinç ve hafızanın güçlendirilmesine katkıda bulunmayı görev edindik...

Birimimiz geleneksel kültür mirasımızın dün bugünü ve yarınını yani araştırılması yaşatılması ve nesilden nesile aktarılmasını sağlamak

amacıyla gerekli toplumsal bilincin geliştirilmesini görev edinmiştir. Bu misyonla, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum örgütleriyle kamu yararı odaklı kültürel etkinlikler düzenlemekte, yazılı ve görsel materyaller hazırlamakta; kültür ve turizm konularında gerekli eğitim hizmetlerini sunarak, sektörün gelişimine katkı sağlamaktadır.

Genel Müdürlüğümüz halk kültürü, halk edebiyatı, tiyatrosu, gelenek, görenek ve inançları, geleneksel el sanatları, halk müziği, halk oyunları, mutfağı, giyim, kuşam, süsleme ve benzeri bütün dallarda araştırma, derleme, inceleme ve diğer bilimsel çalışmaları yapmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz bünyesinde gerçekleştirilen halk kültürü alan araştırmalarında fotoğraf ve video

çekimi, ses kaydı, raporlama gibi çalışmalar neticesinde geleneksel olarak yaşatılan kültürel öğeleri ve geleneksel zanaatkarlığı belgeleyerek "Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi"ne kaydediyoruz. **Bugüne dek gerçekleştirdiğimiz halk kültürü alan araştırmaları neticesinde iki yüz binin üzerinde belge Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kaydedilmiştir.** Kaydedilen bu verileri bilim insanı, uzman ve öğrencilerin kullanımına sunarak hem bilimsel çalışmalara destek oluyor hem de **toplumsal bilincin ve hafızanın güçlenmesine katkıda bulunuyoruz.**

Ayrıca, 1975 yılından bu yana her 5 yılda bir gerçekleştirdiğimiz ve 2022

yılı Ekim ayında 10'uncusunu gerçekleştirmeyi planladığımız Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongreleriyle dünya çapında Türk kültürüyle ilgili araştırmalar yapan bilim insanlarını bir araya getiriyor; Türk halk kültürünün bilimsel olarak araştırılmasına ve bu alanda akademik çalışmalar yapılmasına destek oluyoruz.

**Geleneksel Sanatlarımızı
yaşatan miras
taşıyıcılarımıza destek
olmaya devam ediyoruz...**

Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü

olarak, kültürel çeşitliliğin korunmasına ve kültürler arası diyalogun geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirdiğimiz el sanatları festivallerinin yanı sıra, uluslararası etkinliklere de sanatçı veya sanatçılarımızın eserlerini göndererek kültürel mirasımızın görkemli örneklerinin dünyaca tanıtılmasına yönelik adımlar atıyoruz.

Bakanlığımızca belirlenmiş şartları taşıyan geleneksel el sanatları ustalarının, uzman kurullarımızca değerlendirilmesinin ardından sanatçı tanıtma kartı veriyoruz. **Bugüne dek alanları itibariyle beş bin Geleneksel El Sanatçımız, Türk Süsleme**

Sanatçımız, Geleneksel Tiyatro Sanatçımız, Halk Ozanı/ Aşık – Halk Şairi- Zakir ve Mahalli Sanatçımız Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezimize kaydedilerek “Sanatçı Tanıtma Kartı” verilmiştir.

Genel Müdürlük bünyesinde yürürlüğe konan “Sanatçı Tanıtma Kartı” uygulamasıyla halk kültürü alanın-

da çalışmalarını yürüten sanatçıları, sanatlarını yaşatmaları yönünde teşvik etmek amacıyla yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen sergi, festival ve kültür günleri gibi etkinliklere göndererek yurtdışında da sanatlarımızın tanıtılmasını sağlıyor, böylelikle geleneksel sanatları ve sanatçıları destekliyoruz. Yine miras taşıyıcılarımıza yönelik gerçekleştirdiğimiz ve desteklediğimiz özel projelerle halk kültürümüzün

çeşitli unsurlarının kayıt altına alınmasına, sürdürülebilir şekilde yaşatılmasına yönelik daha güçlü adımlar atıyoruz.

Gerçekleştirdiğimiz **Altıneller Geleneksel El Sanatları Festivalleri** gibi pek çok festival ile yurt geneline yaygınlaştırmayı hedeflediğimiz faaliyetimizi artırarak kadim sanatlarımızı halkımızla buluşturuyoruz. **Sanayileşme sürecinde birçok sanat yok olmaya yüz tutarken,**

makineye karşı direnen, zamana karşı ayakta durmaya çalışan sanatkârlarımızın yapmış oldukları çalışmaların devamlılığını teşvik etmeyi amaçlayan bu ve bunun gibi kültürel projelere destek sağlamayı sürdürüyoruz. Bu vesileyle etkinliklerimize katılan ziyaretçilere, sanat eserinin ortaya çıkış süreçle-

rini yerinde görme, bu deneyime ortak olma ve sanatçılarımıza da ürünlerini tanıtmaya imkânı sunmuş oluyoruz.

Bir kültürün yaşatılmasındaki en temel şartın, o kültürün uygulayıcısı ve aktarıcılarının korunması ve yaşatılması ilkesinden hareketle,

geleneksel unsurlarımızı daha geniş kitlelere tanıtmayı, kültürler arası diyalogu güçlendirerek kültür ekonomisine de katkıda bulunmayı hedefliyoruz.

UNESCO aracılığıyla kültürel değerlerimizi insanlığın ortak mirası olarak dünyaya tanıtıyoruz...

Genel Müdürlük olarak kültürel mirasımızın görkemli örneklerini, UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu) vasıtasıyla tüm insanlıkla paylaşma ve koruma altına alarak, dünyaca tanınması adına ciddi adımlar atmaya önem veriyoruz.

Türkiye'nin UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerine en çok unsur kaydettiren 4. ülke olmasını sağlamanın gururunu yaşıyoruz.

UNESCO, 17 Ekim 2003 tarihinde Paris'te düzenlenen 32. Genel Konferansında, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Söz-

leşmesi'ni kabul etmiştir. Ülkemiz 19 Ocak 2006 tarihli ve 5448 sayılı Somut Olmayan Kültürel Mirasın

Korunması Sözleşmesinin Uygun Bulunduğuna Dair Kanunla bu sürece dâhil olmuş ve 27 Mart 2006 tarihinde Sözleşmeye resmen taraf olmuştur. Sözleşmeye taraf olunması sonrasında Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Somut Olmayan Kültürel Miras çalışmalarının icracı birimi olarak belirlenmiştir.

Genel Müdürlüğümüz, icracı birim olarak üstlendiği tarihi sorumluluk ve yükümlülüğün bilinciyle;

gerçekleştirdiği tüm çalışmaları büyük bir dikkat ve özenle yürütmektedir. Nitekim Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından bugüne kadar ulusal düzeyde gerçekleştirilen koruma faaliyetleri ve uluslararası düzeyde UNESCO nezdinde gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde ülkemizin somut olmayan kültürel miras alanında örnek ülkelerden biri olarak kabul edildiğini belirtmek isterim. Türkiye'yi temsilen titizlikle yürüttüğümüz çalışmalarımız neticesinde UNESCO Somut Olmayan Kültürel

Miras Listelerine kaydettirdiğimiz 21 unsurumuz ile en çok kültürel değer kaydettiren 4. Ülke olmanın gururunu yaşıyoruz.

UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerinin ilan edilmeye başladığı 2008 yılından beri Türkiye'nin UNESCO Listelerine kaydettirdiği İnsanlığın Ortak Mirası olarak ilan edilen 21 unsurumuzu saymak gerekirse yıllara göre sırasıyla;

1. Meddahlık (2008)
2. Mevlevi Sema Töreni (2008)
3. Aşıklık Geleneği (2009)

4. Karagöz (2009)
 5. Nevruz (2009)
 6. Geleneksel Sohbet Toplantıları (2010)
 7. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010)
 8. Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah (2010)
 9. Tören Keşkeği Geleneği (2011)
 10. Mesir Macunu Festivali (2012)
 11. Türk Kahvesi Kültürü ve Geleneği (2013)
 12. Ebru Türk Kağıt Süsleme Sanatı (2014)
 13. İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş (2016)
 14. Geleneksel Çini Ustalığı (2016)
 15. Bahar Kutlaması: Hıdrellez (2017)
 16. Isık Dili (2017)
 17. Dede Korkut Mirası: Destan, Masal ve Müzik (2018)
 18. Geleneksel Türk Okçuluğu (2019)
 19. Geleneksel Zekâ ve Strateji Oyunu: Mangala/Göçürme (2020)
 20. Minyatür Sanatı (2020)
 21. Hüsn-i Hat: Türkiye'de İslam Sanatında Geleneksel Güzel Yazı (2021)
- Şeklinde.

2021 yılında "İpek Böcekçiliği ve Dokuma için İpeğin Geleneksel Üretimi", "Nasreddin Hoca Fıkralarını Anlatma Geleneği" ve "Çay Kültürü" dosyalarını UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne çok uluslu ortak dosya olarak; "Geleneksel Ahlat Taş İşçiliği" dosyamızı UNESCO Acil Koruma

Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne ulusal dosya olarak sunmuş bulunmaktayız.

2022 yılı Aralık ayında düzenlenecek olan UNESCO Hükümetlerarası Komite Toplantısında bu unsurlarımızın insanlığın ortak mirası olarak ilan edilmesi beklenmektedir.

Geçmişten günümüze, toplumumuzun sahip olduğu yaşam biçimini, değer yargılarını, inanç yapısını ve estetik algısını yansıtan bizi biz yapan değerlerimiz olan kültürel mirasımız, tarih boyunca bireyler arasında sağlam bir bağ, kuvvetli bir yapı ve birçok unsuru içinde barındıran çimento görevi görmüştür. Kültür, binlerce yıl içerisinde oluşur, ortak duygu, düşünce ve yaşamla şekillenerek anlam kazanır. Geçmişten bugüne ortak kültür coğrafyalarında varlığını sürdürmüş ülkelerle yaptığımız çok uluslu ortak dosyalarımızın, bu kültürel bağları güçlendireceğine ve sağlam manevi köprüler kurulmasına katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Geleceğe aktarılan mirasın temsilcileri olarak belirlediğimiz Yaşayan İnsan Hazine­lerimizi ödüllendiriyoruz...

UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi çer-

çevesinde gerçekleştirdiğimiz bir diğer çalışma da Yaşayan İnsan Hazine­leri Ulusal Envanteridir. Yaşayan İnsan Hazine­leri; Somut Olmayan Kültürel Mirasın belli unsurlarını yeniden yorumlamak açısından gerekli bilgi ve beceriye yüksek düzeyde sahip kişileri ifade eder. Bizler, belirli kriterleri sağlayan miras taşıyıcılarını Yaşayan İnsan Hazinesi ilan etmekte ve düzenlenen bir törenle de ödül vermekteyiz.

Bu kapsamda 2008-2021 yılları arasında 67 kişi Yaşayan İnsan Hazinesi olarak belirlenmiştir. **“Yaşayan İnsan Hazinesi Geleceğe Aktarılan Mirasın Temsilcileri”** ödül törenleri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN’ın teşrifleriyle ilki 3 Kasım 2016 tarihinde, ikincisi

11 Şubat 2020 tarihinde ve üçüncüsü ise 11 Ocak 2022 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Millet Kongre ve Kültür Merkezi’nde gerçekleştirilmiş; kamuoyunun büyük ilgisine mazhar olan ödül törenlerinde Yaşayan İnsan Hazineslerimiz ödüllerini Sayın Cumhurbaşkanımızın elinden almışlardır. Böylece bu alandaki çalışmalar bir ilk olarak Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde gerçekleşmiş ve daha geniş kitlelere duyurularak, kültürel miras bilinci hakkında toplumda farkındalık yaratmak adına önemli bir adım atılmıştır.

Somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda toplumsal farkındalığı artırma çalışmaları aralıksız devam ediyor...

Ülkemiz tarafından UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerine kaydettirilen unsurların ulusal ve uluslararası mecralarda daha geniş kitlelere tanıtılması amacıyla Türkçe ve İngilizce olarak **Ebru Sanatı, Hat Sanatı, Çinicilik, Geleneksel Türk Okçuluğu, ıslık Dili, Hıdırel-**

lez, "Türkiye'de Somut Olmayan Kültürel Miras" Tanıtım Filmleri ile "Somut Olmayan Kültürel Miras Online Sergisini" hazırladık. Somut olmayan kültürel miras unsurlarımıza ait tanıtım filmlerimizin ve online

sergimizin Genel Müdürlüğümüz resmi internet sayfasında (www.aregem.ktb.gov.tr), yurt içi, yurt dışı etkinliklerde ve çeşitli dijital platformlarda yayınlamak suretiyle daha geniş kesimlere ulaşmasını sağlamaktayız.

reddin Hoca", "Minyatür Sanatı", "Dede Korkut", "Ebru", "Çini Sanatı", "Keloğlan" ve "Geleneksel Türk Okçuluğu" Yapbozları, Ebru ve Karagöz Tanıtım Setleri, Geleneksel Giysili Bebekler ve Topaç gibi oyuncaklar ve kültürel değerlerimizi tanıtan pek çok materyal hazırladık. Ön yüzünde yapboz arka yüzünde ise kültürel unsurlarımızın yer aldığı tüm bu tanıtıcı çalışmalarımızla, çocuklarımızın öğrenebileceği ve geleneksel değerlerimize aşinalığını arttıracak materyaller ortaya çıkardık.

Çocuklarımızın da kültürel değerlerimizi erken yaşta tanıyıp benimsemesini sağlamak, aileleriyle yapabilecekleri faaliyetler geliştirmek adına "UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerinde Türkiye Tanıtım Seti", "Türkiye'mizi Tanıyalım Haritası ve Yapbozu", "Nas-

Çocukluk döneminin en önemli iki eşiği sayılabilecek oyun ve okuma unsurlarını birlikte ele aldığımız, geleneksel oyuncaklarımızı bir araya getirdiğimiz **“Düşler Oyunlar, Okumalar Sergisi ve Atölye Çalışmalarını”**nı hayata geçirdik. Geleneksel oyunlarımız, ilk okuma kitaplarımız ve ülkemizin oyuncak kültürünü yansıtan örneklerin yanı sıra gelenekselleşmiş oyuncaklar, eğitsel oyuncaklar ve masa oyuncakları kategorilerinde çok geniş bir yelpazeyi çocuklarımızın ve halkımızın izlenimine sunduk.

Genel Müdürlük olarak, “Düşler Oyunlar ve Okumalar” sergisinde olduğu gibi **tüm etkinliklerimizde, özel gereksinimli vatandaşlarımızın katılımlarına öncelik vermek, çabalarını teşvik etmek, toplumsal destek sistemlerini geliştirmek üzere her türlü işbirliğinde bulunmak, bugün ve bundan sonra sürdüreceğimiz hassasiyetlerimizin başında gelmektedir.** Bu düşünceden hareketle, UNICEF ile mülteci çocukların sergiyi gezmesini, Sanatçı Tanıtma Kartı sahibi oyuncak ustamız ile atölye çalışması gerçekleştirilmesini de programımız dahilinde gerçekleştirdik.

Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü geliştirdiği projelerle sanatı ve sanatçıyı destekliyor, kadim kültürümüzü gelecek kuşaklara aktarıyor...

Genel Müdürlük olarak Valilikler ve İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile iş birliği içerisinde yürüttüğümüz el sanatları kurslarını yurt genelinde yaygınlaştırıp projelerle destekleyerek, geleneksel sanatlarının korunması adına adımlar atmaya devam etmekteyiz. Türk

süsleme sanatları ve geleneksel el sanatlarını tanıtarak bozulmasını ve yok olmasını önlemek adına eğitim boyutuna da katkı sağlamak amacıyla yapılan çalışmalarda bugüne dek **otuz bine yakın kursiyere** eğitim vermiş bulunmaktayız. Kadınların toplumda kültür aktarımındaki önemli rolüne istinaden, ülkemizin dört bir yanında açtığımız kurslarımızdan en yüksek düzeyde faydalanmalarını sağlıyoruz. Kadınların bu eğitimler vasıtasıyla kültürel miras unsurlarımızı öğrenmesinin yanı sıra, edindikleri birikimi üretime çevirerek kültür endüstrisine katkıda bulunacaklarına inanıyoruz.

Geleneksel uygulamalar ve bilgiye ilişkin sürekliliği sağlayacak olan genç kuşakların, kültürümüzün ana damarları sayılabilecek geleneksel sanat kolları ile ilişkisinin güçlendirilmesine önem veriyoruz. Geleneksel unsurlarımızın inşasında olduğu kadar korunmasında da genç nesillerin eğitilmesi gerekmektedir. Gençleri eğitmeye çalışan ebeveynler ve eğitim kurumlarının yanı sıra bizler de kamu kurumları olarak onların kişisel ve toplumsal gelişimlerine katkı sağlamak adına elimizden gelen desteği her zaman vermeye gayret göstermekteyiz.

Geleneksel unsurlarımız; toplumda birlik ve bütünlük oluşturan, kültürel bağları güçlendiren ve geleneklerin devamlılığını sağlayan unsurlar olması ve insanlık için tarihle arasında bağlantı kuran bir köprü niteliğini taşıması bakımından büyük önem arz etmektedir. Geleneksel olanı yansıtan bu sanatların yaşatılması, tarihi bağların yanı sıra güncel kültürel bağların ve aidiyet duygusunun oluşup güçlenmesine de yardımcı olacaktır.

Kültür, kökleri mazide olan atıdır. Geçmiş geleceğe taşıyan bir köprü, sürekliliği sağlayan önemli bir unsurdur. Kadim kültürümüzü geleceğe taşımak için, bu köprünün taşıyıcıları olan halkımızla, sanatçılarımızla, gençlerimizle, kadınlarımızla ve çocuklarımızla el ele ülkemizin dört bir yanında gerçekleştirdiğimiz çalışmalarımızla üs-tümüze düşen görevleri yapmaya devam edeceğiz.

